

PRZEZIERAĆ (6) *vb impf*

przezierać (3), **przezirać** (3); *przezierać Calep, SarnStat, CzahTr; przezirać KromRozm III (2), Leop.*

Pierwsze e jasne, drugie pochylone.

praes 1 sg przeziérãm (1). ◇ 1 pl przezirãmý (1). ◇ praet [3 sg m przeziérãł.] ◇ 3 pl m pers przezirali (1). ◇ imp 2 sg przeziérãj (1). ◇ part praes act przeziérãjąc (2).

Sł stp, Cn brak, Linde także XVII – XIX w.

1. *Przewidywać [co] (1) :*

Przysłowie: Futura bene prouide. Przyśzłe rzeczy przezieray y mądrze rozważay CzahTr C4.

2. *Troszczyć się, dbać; providere JanStat [czemu] (1) : Władysław Król Polki [...] złości ludzkiéy zábiegãjąc/ á kościelnéy wolności y iego członkóm y osobam kościelnym y świeckim pokoiowi y nieufzkodzeniu czãfu Pãńftwã íwégo przeziérãjąc/ [...] vczynił [listy statutowé] SarnStat 896.*

3. *Nie widzieć, nie dostrzegać (2) : Allucinator – Tępo patrze, przezierãm. Calep 54b.*

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): Ktory [Pan] ácz widzi íye czãsem ízeby ípał przeziérãjąc/ íz kãcyrtwã y przeciwności przeciw they łodce moc byorã KromRozm III L3v.

4. *Odpuszczać, darować, wybaczać; remittere Vulg [co] (2) :*

przezirać komu (2): A íz íye tym pãnow [...] władza rozífyrzãłã/ á biskupi/ ktorzy przez ich pomoc ku biskupftwom przychodzili/ powinowãftwo íwoye zá to przeciw nim wyznawãjąc/ nyeco im przeziérãli/ y w wyelu rzeczy kwoli bywãli KromRozm III I8; Leop 1.Mach 13/39.

Szeregi: »przezirać a odpuszczać« (1): Przeziérãmy wãm thez á odpuścãmy niewiãdomości y winy kthoreście zãwinili do dnia dzifiefyíwego Leop 1.Mach 13/39.

[»wycierpiawać a przezierać«: Epãminundas [...] dla oney łãlki/ ktorã przeciw oycu miał/ tedy wycierpiawał/ á przeziérãł iego niedobre obyczãie. ErazmJęzyk L2 (Linde).]

Synonimy: 1. przebaczać; 2. dbać, pieczołowãć, starać się, troszczyć się; 3. przebaczać; 4. darowãć, odpuszczać, przebaczać.

Formacje współrdzenne cf 1. ŻRZEĆ.

Cf PRZEZIERANIE